

Mikrofilmek címjegyzéke. Időszaki kiadványok. 3. [köt.] Összeáll.: Orbán Emőke. Bp. OSZK. 1979. 127 p. 29 cm. /Az Országos Széchényi Könyvtár mikrofilm jegyzékei. Új sorozat. Szerk.: Ónódy Miklós./

[e] Mikrofilmek címjegyzéke. Modern nyomtatványok. 1. [köt.] Összeáll.: F. Wiesinger Piroska. Bp. OSZK. 1977. 66 p. 29 cm. /Az Országos Széchényi Könyvtár mikrofilm jegyzékei. Új sorozat. Szerk.: Ónódy Miklós./

Mikrofilmek címjegyzéke. Modern nyomtatványok. 2. [köt.] Összeáll.: F. Wiesinger Piroska. Bp. OSZK. 1978. 91 p. 29 cm. /Az Országos Széchényi Könyvtár mikrofilm jegyzékei. Új sorozat. Szerk.: Ónódy Miklós./

[f] Mikrofilmek címjegyzéke. Zenei gyűjtemény. 1. [köt.] Zeneműkéziratok. 1. Vegyes eredetű rezidenciális zeneműkéziratok. 1. Összeáll.: Nagy Zoltán. Bp. OSZK. 1979. 165 p. 29 cm. /Az Országos Széchényi Könyvtár mikrofilm jegyzékei. Új sorozat. Szerk.: Ónódy Miklós./

Hivatkozott irodalom

1. KOVÁCS Ilona: A mikrofilm-jegyzék visszhangja. = OSZK Híradó, 21. évf. 10–11. sz. 1978. p. 258–259.
2. FÜLÖP Géza: Az Országos Széchényi Könyvtár mikrofilm jegyzékei. Új sorozat. Időszaki kiadványok. 1–2. = Könyvtáros, 28. évf. 9. sz. 1978. p. 560.
3. BATÁRI Gyula: Recenzió a Lakatos Éva, B.: Időszaki kiadványok. Bp. 1975. Házi soksz. 98 l. 29 cm. /Az Országos Széchényi Könyvtár mikrofilm jegyzékei. Új s. 1./ c. kiadványról. = OSZK Híradó, 19. évf. 11–12. sz. 1976. p. 208–209.
4. TOROK, S.: Mikrofilmek címjegyzéke – Microfilm Index. = IMC Newsletter, 7. köt. 67. sz. 1978. p. 5.
5. ÓNÓDY Miklós: Új lehetőségek a mikrofilm-állomány építésében. = Könyvtáros, 30. köt. 9. sz. 1980. p. 524–525.

Tremkóné Meszleny Mária

A műszaki könyvtári koordinációs kollégium megalakulása

Az 5/1978. (XII. 12.) KM számú rendelet 4. melléklete az Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központot az ipari, a közlekedés- és postaügyi, továbbá a műszaki felsőoktatási könyvtári hálózatok, valamint az élettelen természettudományi és műszaki könyvtári hálózatok és szakterületi együttműködési körök koordinációs központi szerepkörére jelölte ki. E szerepkörében, melynek gyakorlati tennivalóit a *Könyvtári koordinációs és módszertani osztály (KKMO)* látja el, feladata lett,

hogy – fejlesztési, rendszer- és munkaelemzési javaslatok és ajánlások kimunkálásával, tapasztalatcserék, tanácskozások, továbbá szakmai tanfolyamok szervezésével – a gyakorlatukban sok szempontból eltérő hálózatok, illetve – ha majd megalakulnak – a szakterületi együttműködési körök tevékenységét segítse. Az OMKDK-nak e feladatát érdemben ellátandó – folyamatosan informálódnia kell az egyes hálózatok állapotáról, szervezettségi szintjéről. Koordinációs munkáját úgy kell végeznie, hogy a szakkönyvtári gyakorlat napjainkban meglévő hiányosságait feltárja, majd ezek ismeretében a gyakorlatot jó irányban befolyásoló, eredményesen hasznosítható, praktikus ajánlásokkal segítse elő a szakkönyvtári munka összehangoltságát és korszerűségét.

Az OMKDK e vázolt feladatokat a gyakorlat sokarcúsága, a fenntartói szükségletek és érdekek, valamint a népgazdasági lehetőségek ellentmondásai miatt csak testi, kollegiális háttérrel, valamennyi résztvevő érdekei érvényesülésének biztosításával láthatja el eredményesen. E belátás érvényesítésének első eredménye a koordinációs kollégium megalakítása, amely 1981. január 15-én tartotta meg alakuló ülését.

Az alakuló ülés hivatalos napirendje a kollégium működését szabályozó ügyrend (1. melléklet) és a munkaterv (2. melléklet) megvitatása és elfogadása volt, továbbá tájékoztatás az OKT üléséről és a SZIT megalakulásáról.

Nem hivatalos napirendként az OMK–KKMO felméréseket, tanulmányokat, helyzetelemzéseket terjesztett a kollégium elé, ezzel mintegy reprezentálta azt az elképzelést, hogy miként szeretne részt venni a feladatok megoldásában. A tájékoztató anyagok a következők voltak:

A koordinációs központok működésének néhány elvi kérdése (Futala Tibor)

Gyűjtőkori kooperáció az élettelen természettudományi, közgazdasági és műszaki szakterületeken 1962 és 1973 között (Cziegler Mária)

Tájékoztatás a koordinálandó területek hatályos együttműködési szerződéseiről és megállapodásairól (Nagy Sándorné–Cziegler Mária)

A szakkönyvtárkezelői és információs intézményi ügyviteli tanfolyam jegyzetfüzetei (Mártyán Gyula–Futala Tibor)

A 103/1978. (M.K. 12.) KM sz. utasítás alapján szervezendő szakkönyvtárkezelői és információs intézményi ügyviteli tanfolyam óraterve (Hamar Mária–Mártyán Gyula)

Szakkönyvtárügyünk az 1970., 1974. és 1978. évi statisztikai adatszolgáltatás tükrében (Futala Tibor)

A kollégium a tájékoztató anyagok értékéről és hasznosságáról pozitívan nyilatkozott.

1. melléklet

A műszaki könyvtári koordinációs kollégium
ügyrendje

1.

Az ipari, a közlekedés- és postaügyi, a műszaki felsőoktatási könyvtárhálózatok hálózati központjainak igazgatói, valamint az élettelen természettudományi és műszaki együttműködési körök vezető könyvtárainak igazgatói részvételével (vö. 5/1978. /XII. 12./ KM sz. rendelet 4. mellékletével) a hálózati és az együttműködési-köri munka hatékonyabb egyeztetése és a benne érvényesülő munkamegosztás továbbfejlesztése céljából az OMKDK mellett műszaki koordinációs kollégium alakul. A koordinációs kollégium keretében a kölcsönös érdeklődésre számot tartó szakmai problémákat tárgyalják meg, s alakítják ki a megoldásokra vonatkozó álláspontjukat, javaslatukat.

2.

Tekintettel arra, hogy az egyeztetés és munkamegosztás egyes kérdései a szakkönyvtárügy más részeit és az OSZIIR-t is érinthetik, a kollégium valamennyi ülésére meghívja az OKT és a SZIT titkárát, továbbá az MTA könyvtárának és az OMKDK koordinációs osztályának képviselőjét, esetenként pedig más koordinációs központok képviselőit is.

3.

A kollégium szükség szerint, de évente legalább két alkalommal (január-február, illetve október-november folyamán, a beszámolás és a tervezés időszakában) ülésezik. A februári ülésen a kollégium elfogadja éves munkaprogramját.

4.

A kollégium üléseit az OMK igazgatója hívja össze, s azokon az elnökségi teendőket mindig a kollégium más-más tagja látja el. Az ülések összehívását a kollégium bármelyik tagja is kezdeményezheti, közérdekű probléma napirendre tűzését javasolhatja.

5.

Az ülések előkészítése, a napirendi dokumentumok kooperációban történő előállítás, az ülések jegyzőkönyveinek elkészítése, megküldése, különféle dokumentumainak véglegesítése, illetve a belőlük fakadó tennivalók megvalósításának figyelemmel kísérése, a koordinációs kollégium munkaokmányainak évenkénti közzététele az OMK (Könyvtári koordinációs és módszertani osztály) feladata.

6.

Az OMK mint a szakterület koordinációs központja – az egyhangú vagy részleges egyetértés kialakításának az igényével – a kollégium nyilvánossága elé viszi mindazokat a fejlesztési, rendszer- és munkaelemzési javaslat- és ajánlástervezeteket, to-

vábbá azokat a képzési-továbbképzési elképzeléseket, amelyeket a későbbiek során e feladatai betöltése érdekében (vö. 5/1978. /XII. 12./ KM sz. rendelet 17. §) a szóban forgó könyvtári hálózatok és szakterületi együttműködési körök munkájának segítésére érvényesíteni kíván.

7.

A kollégium többi tagja hálózatának vagy együttműködési körének feladategyeztetési és munkamegosztási vállalkozásaiban a 6. pont szerinti megállapodásokhoz igazodva, maga is feladategyeztetési és együttműködési illetve munkamegosztási javaslatokat terjeszt a kollégium elé, és jogosult fejlesztési-, rendszer- és munkaelemzési javaslatok, ajánlástervezetek megtételére is. Ezzel párhuzamosan tájékoztatja a kollégiumot hálózatának vagy együttműködési körének ilyen jellegű vállalkozásairól, megállapodásairól és azok előrehaladásáról.

8.

A kollégium a felügyelet és a fenntartók hatáskörébe tartozó kérdésekben és támogatás kérése céljából szükség szerint beadvánnyal fordul az érdekelt felügyeleti szervekhez és fenntartókhoz.

9.

A kollégium szakbizottságokat és állandó bizottságokat nem működtet. Az átfogóbb tervezetek és helyzetmegállapító felmérések elkészítésére azonban ad hoc munkacsoportokat alakíthat a hálózati központokban és az együttműködési körök vezető könyvtáraiban dolgozó szakemberekből.

10.

A kollégium – felkérésre – munkájáról beszámol az OMFB-nek és a Művelődési Minisztériumnak.

11.

A koordinációs kollégium tagjai a következő könyvtárak vezetői:

Budapesti Műszaki Egyetem Központi Könyvtára,
Építésügyi Tájékoztatói Központ,
Könnnyűipari Szakkönyvtári Hálózati Központ,
Textilipari Kutató Intézet,
Kohó- és Gépipari Tudományos Informatikai és Ipargazdasági Központ,
Közlekedés- és Postaügyi Minisztérium,
Vasúti Dokumentációs és Tájékoztatói Központ,
Közúti Közlekedési Dokumentációs és Tájékoztató Központ,
Postai Dokumentációs és Tájékoztató Központ,
Repüléstudományi Dokumentációs és Tájékoztatói Központ,
Nehézipari Minisztérium Műszaki Dokumentációs és Fordító Iroda,
Nehézipari Műszaki Egyetem Központi Könyvtára,
Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központ,
Veszprémi Vegyipari Egyetem Központi Könyvtára.

2. melléklet

A koordinációs kollégium 1981. évi munkaterve

1. negyedév: A kollégium megalakulása. Ügyrendjének és munkatervének elfogadása, a SZIT erről való tájékoztatása.
2. negyedév: Előterjesztés az 1982. évi folyóiratrendelések koordinálásának terveiről és megvalósításának lehetőségeiről.
3. negyedév: Javaslat a alapfokú könyvtárosképző tanfolyamok korszerűsítésére és egységesítésére. Tájékoztatás a megindított szakkönyvtárkezelői tanfolyamról.
4. negyedév: Javaslat a szakterületi együttműködési körök megszervezésének módjaira.

N. Nagy Katalin

FOLYÓIRATOK

Sürgős intézkedéseket kell tenni a folyóirat-irodalom nyilvántartásának megjavítására

A *Deutsche Forschungsgemeinschaft* könyvtári bizottságának adatfeldolgozási albizottsága regionális könyvtári központok kiépítését javasolja. E regionális központok nemcsak a hozzájuk tartozó könyvtárak állományát tartanák nyilván, hogy róluk adatokkal szolgáljanak, hanem fontos szerepük lenne a beszerzés irányításában is.

Az irodalommal való ellátás útjai

Az NSZK-ban meghonosodott irodalomkölcsonzési válfajok között különösen a könyvtárközi kölcsönzésnek és a közvetlen kölcsönzésnek van nagy jelentősége.

a) *A könyvtári kölcsönzés* regionális és szakterületi összetevőkből álló, decentralizált és együttműködő. Zöme a regionális könyvtárakat terheli, de a kiépített szakkönyvtári hálózatok, a különleges gyűjtőkörű, különböző típusú könyvtárak is jelentős szerepet vállalnak belőle. A rendszer teljesítőképességének, működésének előfeltétele az átfogó és naprakész lelőhelykimutatás. Legfontosabb eszköze – elsősorban a monográfiák terén – a 7 központi katalógus, összesen 87,6 millió cédulával. A könyvtárközi kölcsönzés évi forgalma 2 millió, ebből 50% a könyvtárak közvetlen rendelése.

b) A használók a központi szakkönyvtárak és néhány speciális gyűjtőkörű könyvtár segítségével – díjazás

ellenében – közvetlenül is igénybe vehetik a könyvtárközi kölcsönzési rendszert. A jövőben az online megrendelésekre is lehetőség nyílik. 1979-ben a hannoveri *Technische Informationsbibliothek (Műszaki Tájékoztató Könyvtár)* 366 000 kölcsönzéséből 263 000 (71,9%) volt a közvetlen kölcsönzés.

c) A könyvtárközi kölcsönzés más köreiben az ún. *kommunális és regionális* stb. rendszerekben különböző egyetemi és szakkönyvtárak, országos és megyei könyvtárak is részt vesznek.

A szaktájékoztató központok hatása a tudományos irodalom iránti igényre

A szaktájékoztató központok tevékenysége nemcsak megnövelte a keresletet, hanem az igények kielégítésének szervezését is befolyásolta. A használóknak a könyvtárakkal szemben támasztott, növekvő *menyiségi és minőségi igényeit azonban még nem sikerült minden területen kielégíteni*. Ennek oka, hogy az említett könyvtárközpontok még csak a tervezés és a kiépítés szakaszánál tartanak. Az információ közvetítése és az irodalmi ellátottság közti egyenetlenséget ideiglenes intézkedésekkel kell áthidalni. Mivel a tájékoztató központokból érkező információk elsősorban folyóiratokra utalnak, az erőfeszítéseket a folyóirat-lelőhelynyilvántartási rendszerek megjavítására koncentrálnak.